ГАЗЕТА
„ЮЛДУЗЪ"
Цѣна 4 руб. на годъ
Редакція и Контора:
Казань, номера „Болгаръ" № 19-й.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ".
Russie, Kazan, redaction „Julduz".
Плата за обявленія:
(25) и (15) коп.
Телефонъ № 748

یولدز

آلتنچی سنه

„یولدز"
یکشنبه، سه‌شنبه و پنجشنبه کونلرنده هفته‌ده اوچ مرتبه نشر ایدلور ملی جریده‌ٔ ترکیه‌در.
بهاسی: یلغه اوچون دورت صوم، آلتی آی اوچون ایکی صوم، اوچ آی اوچون بر صوم ۳۰ تیندر.
آدرس آلماشدرو ۲۸ تین.
اداره‌سی پچن بازارنده «بلغار» مسافرخانه‌سنده ۱۹ نچی نومرده‌در.

زاغرانیتسه‌دن مخصوص اشله‌نوب کیلدی شاعر عبدالله افندی توقاینک
رسمی
بهاسی بره‌ولب ۵ تین. صاتار اوچون کوبله‌ب آلدروچیلرغه تنزیل یاصالور.
تیزدن باشقه مشهور کشیلرنک رسملری اشله‌نوب کیله‌چك.
آدرس: Казань „Сабахъ"

کریموف، حسنوف وشرکاسی‌نک اورنبورغده‌غی
کتاب مغازینی
زاکازلرنی بیك دقت ایله حاضرله‌ب کونی ایله یبه‌ره. عربچه ترکچه تورلی فنلردن مکتب و درس کتابلری، مطالعه اوچون ادبی فنی رساله‌لر، روسچه تورلی حکومت مکتبلری اوچون درس کتابلری و پراغراملر. مطالعه کتابلری، مشهور روس محررلرینک بتون اثرلری هم رسملری کلینله موجوددر. روسچه اسامی الکتب تیزدن باصلوب چغاچق. زادانکه‌سز نالوژ یبه‌رلمی.
آدرس: Оренбургъ یاکه Уфа Т-ву Каримовъ Хусаиновъ и К°.

آصولغان یدی کشیلر حکایه‌سی
مشهور روس محررلرندن ل. آندرییف اثری. مترجمی فاتح افندی امیرخانی. بهاسی ۳۵ تین پوچته ایله ۳۹ تین.
نجات المکلفین
ابتدائی مکتب‌نک صوڭغی صنفلری اوچون اعتقاد رساله‌سیدر بهاسی ۸ تین پوچته ایله ۱۰ تین.
آدرس: Казань „Маарифъ"

ایلیکترو تیاتر
«سوِیت»
مسکاوسکی اورامده، اشچیغلوف یورطنده
مسلمان قرداشلرمزگه کیچ یوروارغه تیاسز بولغان سبلی تیاتر هر کون ساعت ایکیدن آچق بولور.

آپریل ۱٤ ندن ۱۸ ینه قدر پنجشنبه، جمعه، شنبه هم یکشنبه کونلرده کورسه‌تله‌چك رسملر:
۱) تاوقرغیبی یاکه قورقنچلی یولباسار (بیك قوّتلی دراما) ۲) ۱۲ نچی بیش مینوتدن صوڭ (کولکی) ۳) فرانسیه طاولاری آرقلی (غایت شهب منظره) ٤) کورنمی تورغان قاراق (کولکی) ۵) شوملی محبت برله صاتوب آلنغان خیانت (قوّتلی دراما) ٦) ئیتیل-کینگ-خاتون صیشچیك (قوّتلی دراما) ۷) یاش یکت قزلار آرتندان چابا (کولکی) ماکس لیندر اثری.

کارتینه‌لر دوشنبه و پنجشنبه کونلرده آلماشنادر.
آنتراکت وقتلرنده هم سیانس وقتنده بیش کشیدن مرکب استرونی آرکیستر هر تورلی مسلمان کویلری اوینایاچقدر.

تجارتخانه برادران کریمفلر. قزان، اورنبورغ، اوفا
قاموس الاعلام ۲۱ صوم
تاریخ جودة افندی اعلا مجلد ۱۷ „
الاغانی مع الفهرس ۲۲ „
آوروپایه بر جولان ۸ „
تاریخ عمومی مرادبك ۸ „
اعلام الموقعین ۷ „
بو چه‌ایله هر طرفقه نالوژنی پلاتوژ قیلوب یباره‌در. لکن صومینه ۲۵ تین زادانقه کوندرورگه تیوش زادانقه‌سز زاکازلر قبول ایدلمیدر. زادانقه‌غه پوچته مارکه‌سی مقبولدر.
Казань, Оренбургъ, Уфа, Бр. Каримовмыъ.

خودوژستوینّی ایلیکترو تیاتر
„بوف"
یوانگیلیستوسکی اورامده ابراهیمفلر (بختیارلر) یورطنده
آپریلنك ۱٦ سندن ۱۹ نه قدر شنبه، یکشنبه هم دوشنبه کونلرده کورسه‌تله‌چك کارتینالر:
۱) قدیم زامانده (تاریخی دراما) ۲) کچکنه‌دن آلوغلقغه (قوّتلی دراما) ۳) مودا ایله کیفله‌نو (کولکی) ٤) گرافینا هم کتوچی قز (فیریه تورلی بویاوده) ۵) طلسملی بوکیت (کولکی) ٦) پروستی هم کرییش‌نك اوزیشولری (طبیعتدن) ۷) پرینس اجتهاد ایته (کولکی).
بو کونلرده تیاتر کوندز ساعت ۱۲ دن کیچ ۱۱ گه قدر آچق. آنتراکت وقتلرنده مخصوص آرکیستر ملی کویلر اوینیدر. اورن بهالری اوّلگیچه-عادی.

Государственныя сберегательныя кассы.
گاسودارستوینّی اسبیریگاتلنی کاسسه‌لر
پراسینت آرتدروا اوچون بر کشی اسمندن ۱۰۰۰ صومغه قدر جمعیت واوبشستولر اسمندن افکلادلر قبول ایته‌لر. افکلادچیکلر اوچون بلابدل پروسینتلی کاغدلر صاتوب آلالر، آنلرنی صاقلیلر! تیراژلرن تیکشره‌لر هم کوپونلری بوینچه آقچه آلالر.
توبه‌نده مذکور پلانلر ایله
عمرلرنی استراخاوات ایته‌لر
وفات بولغانده بیروا اوچون، استراخاوات ایته. قاتش اولارق یعنی اولگانده یاخود قارتلقده بیرو اچون استراخاوت ایته.
پریدانلر
استیپیندیه‌لر
هم پینسیه‌لر استراخاوایت ایته.
اولگان تقدیرده بیرلو یاخود قاتش اولارق استراخاوانیه اوچون طبیبلرنك شهادتلری لازم توگل. یللق مکافاتنی توله‌وایکیگه، دورتکه آیروب یاخود آیلاب توله‌نورگه ممکن بولغان شیکللی تند آقچه‌لر هم اسبیریگاتلنی دفترلر بوینچه‌ده بولورغه ممکن. استراخوفکه معاهده‌لرینك شرطلری هم باشقه ملوماتلرنی اسبیریگاتلنی کاسسه‌لرده هم (پیتربورغده فانتانکه 76 ده) „С.-ПБ. Фонтанка 76."
گاسودارستوینّی اسبیریگاتلنی کاسسه‌لر او، اوّلینیه‌سنده بوشلای بیره‌لر.

قتای.

یوقاریده احوال سیاسیه بابنده قتای ایله آمیریکه دوستلغندن بحث ایدلگان ایدی. بو دوستلقنك روسیه اوچون ده اهمیتی زور بولغانلقدن بو اورنده آندن برآز بحث قیلوب کیتونی موافق کوردك.

قتای حکومتینك اصلاحات اشلری بیك تیز آدوملر ایله بارا. قتای خلقینك ادارهٔ مشروطه یاصارغه حاضرله‌نولری اوستینه عسکر جهتن تیزره‌ك اصلاح ایتوب قوتلی آرمیه‌گه مالك بولورغه طرشالر. قتای حکومتینه‌گی اشلکلی مأمورلریاڭا اداره یاصاغانچی مملکتنك استقلالیتن صاقلارغه طرشورغه کیره‌ك، چونکه مملکتمزنك هر جهتندن ده خوفلر کورنوب طورا. جنوبدن طونکین وآننام، غرب جنوبیدن هندستان، غربدن ترکستان، شمالدن سیبیریه شرقدن کوانتون هم شاندون جهتلرندن خوف بار دیلر. قتای اصلاحچیلرندن له‌ن-تسی-چاو، اوزینك «لیغون-چژان» نام اثرنده «بزنك کوز آلدمزده زور انقلابلر بولوب طورا. یراق ییرلردن اون-یکرمی مڭ چاقرم مسافه‌لردن چیتلر کیلوب، بزنك ایشکلرمزنی قاغوب اوزلری اوچون بازارلر طلب قیلا باشلادیلر. بزنك بلند پادشاهمزنك مرحمتینه هیچ چیك یوق. اول کیلگان کشیلرنك هر قایوسینه بر رلقمه بیردی. اول قناعتسزلر بیرگان لقمه‌لرمزگه‌گنه رضا بولمیچی بازارلر اورنینه بزدن ییرلر صوری باشلادیلر. آنلر بزنك مملکتمزنك کیسه‌کارن بر ر بر ر یوتارغه فرض قیلا باشلادیلر» دی. یاۋرو پالیلرغه یاڭادن یاڭا لقمه‌لرنی قابدرودن قوتلو اوچون قتای ماندارینلری دائمی عسکر سوز آتلغان اوق کبیدر. ایمدی بونی قایتاروب آلو ممکن توگلدر. یاپونیه‌نك روسیه ایله بر اتفاقده بولوب جنوبی مانجوریه‌نی آلو فرضنده بولووی قتاینی بیگره‌ك خوفکه توشردی. نیچك بولسه ده قتایغه بر دوست لازم بولدی.

شمالی آمیریکه ایله دوستلانو فکری قتایده کوبدن غالب ایدی. تورلی صلتاولرغه صالنوب آمیریکه دوستلقغه آشقمی کیله ایدی. ایمدی حاضر بو کونلرده قتای ایله دوستلانورغه آمیریکه اوزی مجبور بولغان ایمش.

سببی شول: آمیریکه‌ده میکسیکه جمهوریتی ایله یاپونیه یاشرن بر اتفاق یاصاغان ایکان، بوسیزلدی. بوانده شمالی آمیریکه جمهوریتی یاپونیه‌نك شر خواهلغن طویدی. بناءً علیه قتاینی حمایه قیلوب آنی دائما اوزینه دوست ایتونی معقول طابدی. اطرافنده دوست طابودن عاجز بولغان قتای صادق بر دوستنی ییر آستندن، کرهٔ ارضنك ایکنچی برطرفندن طابدی.

تش طبیبی Ал. М. Бурляндъ
آلیکساندر مارکوویچ بورلیه‌ند
آورولرنی هر کون ۹ دن ٤ که قدر قبول ایته. ڤاسکریسنسکی هم پچن بازاری اورامی چاتنده برادران کریمفلر یورطنده.

احوال سیاسیه.

روسیه ایله قتای آراسنده صوغش بولا یازوب قنه قالدی. حاضرگه ضعیف قتای قوّتلی روسیه‌دن قورقدی. تکلیف قیلنغان شرطلرنی قبول ایتدی. شونك ایله اش طاهردی. لکن قتای خلقی گمان قیلدی که بو شرطلر سایه‌سنده روسیه قتاینك شمالی مانجوریه، مانغولیه و جونغاریه اسملی قطعه‌لرن آقرنلاب آلو فکرنده‌در. بو خوف قتای خلقن آیاقغه باصدردی. بوتون قتای کیله‌چکده روسیه ایله بولاچق بر صوغشغه حاضرله‌نه باشلادی.

بو حال وطنمز روسیه اوچون البته فائده‌لی توگلدر. لکن نی قیلاف کیره‌ك، ئه‌یتکان

عصر کتبخانه‌سی
قزانده، یوانگیلیستوسکی اورامده، ابراهیمفلر یورطنده.
یاڭاغنه باصلوب چقدی مشهور محررمزدن:
محمد عیاض الاسحاقی‌نڭ
ایك صوڭ تحریر ایتکان وایڭ یاڭا اثرلرندن:
طورمشمی بو؟ بیوك رومان. ۱۰۳ صحیفه.
بهاسی ٤۰ تین، پوچته ایله یبه‌رورگه ٤٦ تین.
جمعیت کامیدیه ایکی پرده‌لك. ۵٦ صحیفه.
بهاسی ۲۵ تین، پوچته ایله یبه‌رورگه ۲۹ تین.
صاتولا طورغان اورنی قزانده فقط «عصر کتبخانه‌سنده». چیت شهرلرده مشهور کتابچیلرده صاتولادر. صاتار اوچون کوبله‌ب آلوچیلرغه بیوك اکرام. مراجعت اوچون آدریس:
Казань, „Гасръ", № 2

یولدز کتبخانه‌سی
یولدز کتبخانه‌سی طرفندن اوشبو کتابلر نشر قیلنمشدر:
۵) (عقائد)، ٦) (طهارت)، ۷) (نماز)، ۸) (جماعت)، ۹) (روزه، زکات وحج) مکتبلر اوچون ترتیب قیلنمش مسائل دینیه رساله‌لریدر، که قایو مسئله‌لر حقنده اولدقلری اسملرندن معلومدر. هر برینك بهاسی (۵) تین مجموعی (۲۵) تیندر.
۱۰) (هلال) دینی بایراملر، تاریخی کونلر وتقویملر خصوصنده بهاسی (۸) تیندر.
۱۱) (شریعت) ابتدائی مکتبلرنك (٤) نچی صنف شاگردلری اوچون ترتیب ایدلمشدر بو کتابده اسلام دینینده فرض، واجب، سنت، مستحب، حلال وحرام یا مکروه بولغان عمللرنك هر برسی اجمالا صانالمشدر شریعت حکملرینك فائده‌لی بر هر برده خبردار بولیم دیگان الوغ کشیلر اوچون ده بیك فائده‌لی‌در.
بو کتابلر اوچون یولدز اداره‌سینه توگل، قزان کتابچیلرینه مراجعت ایتمه‌لی.

وجودکه کیتررگه سعی ایته باشلادیلر. بو پلاننی وجودکه چغاررغه ایڭ کوب اجتهاد قیلوچی کشی اوّلده بیرلینده سفیر بولوب طوروب صوڭره قتاینڭ عسکریه وزیری بولغان اینچان اسملی کشیدر. بوکشی وزیر بولغاچ سویله‌گان نطقلری ایله یاؤروپا وآمیریکه‌ده شهرت کسب قیلغان ایدی. بو کشی «حاضرگه چیت مملکتلر ایله صوغشورغه لزوم یوق. برزنڭ غلبه‌مز کیله‌چکده بولاچقدر. برگه حاضر مالیه وزارتینه قارشی صوغش آچولازمدر. آقچه بولسه هر تورلی اصلاحاتنڭ وجودکه چغووی مقرردر. آقچه بولسه گینیراللرغنه توگل، صالداتلری ده طابلور» دیگان ایدی. شول کوندن بیرلی قتاینڭ عسکر اوچون صرف قیلا طورغان مصارفی بیك کوبه‌یدی.

یلدن یل قتاینڭ بودژیتنده دیفیتسیت آرتا باشلادی. حتی بوصوڭغی یللرده بو آچقلق ۸۰ میلیون صوملرغه ییتدی. قتای چیتدن قرضغه آقچه آلورغه فرض قیلا باشلادی. چیتدن قرض آلو مالیه اشلری ترتیبکه صالنغان بولسه‌غنه ممکن بولادر. حالبوکه قتاینڭ بوکونگه قدر مالیه اشلری ترتیبکه صالنغانی یوق. قتایده آقچه سیستیمی یاؤروپاده معتبر بولغان سیستیمده توگل. شول سببدن قتای ایڭ اوّل باشلاب آقچه سیستیمن یولغه صالونی فرض قیلدی. قتای اوزغان یل اوق آمیریکه‌دن آقچه آلوب مالیه اشلرن یولغه صالوب مانیتنی سیستیمنی وجودکه چغاررغه فرض قیلغان ایدی. صوڭغی کونلرده کیلگان تیلیگراملردن آڭلاشلدغینه کوره آمیریکه قتایغه یوز میلیون صوم قدر قرض بیررگه رضالق کورسه‌تکان. قتای حکومتی بوآقچه‌نی مالیه‌سن ترتیبکه صالو اوچون صرف قیلام دیب کورسه‌تسه‌ده سیاستابیه‌لری بونده ایکنچی برتورلی سرلر بولورغه کیرك دیب شیکله‌نه‌لر. چونکه آلناچق آقچه‌نڭ برنچی اون میلیون صومی مانچژوریه‌گه تخصیص ایدلمشدر. قتایغه مانچژوریه‌نی اصلاح ایتواوچون لازم بولغان آقچه هیچ کورلمی. قتاینڭ مقصودی مانچژوریه‌ده روسیه‌گه قارشی عسکر حاضرله‌ویاخود باشقه برصوغش اوچون کیره‌کلی بولغان تیمر یول صالو اوچون بولورغه کیرك دیب فرض قیلالر. قتاینڭ نینده‌ی مقصودلری باردر آنسی حاضرگه معلوم توگل. امـا قتاینڭ آمیریکه‌دن یوزمیلیون صوم قرض آلووی آنسی محقق براشدر. قتای بو آقچه‌نی آنگلیه، آمیریکه، گیرمانیه هم فرانسیه بانکه‌لرندن مرکب سیندیکاتدن آلاچقدر. آمیریکه‌دن دورت بانکه، آنگلیه‌دن ایکی بانکه باشقه‌لرندن برر بانکه بوقرضغه اشتراك ایته‌لر.

قتای حکومتی بوبورچنی قرق بیش یل اچنده توله‌ب بتره‌چك، قرض اوچون یلینه بیش پراسینت توله‌یه‌چکدر. قتای حکومتی بوقرضغه قارشی تأمینات اولارق مانچژوریه‌ده‌گی تورلی ماناپولیه (تمه‌کی، اسپیرت وغیر ماناپولیه) لردن کیلگان وارداتنی آلاچق ایه‌لرینه طابشرادر. اگرده بونلردن کیلگان واردات بیره‌چکنی توله‌رگه ییته‌رلك بولماسه اول تقدیرده دیڭزطاموژنالرندن کیلگان داخودلر ایله تکمیل ایده‌چکدر. قتای حکومتی مانچژوریه‌ده‌گی ماناپولیه‌لرنی بورچ ایه‌لرینه تخصیص ایتوایله روسیه ویاپونیه‌غه قارشی برنیچه حکومتنی قویغان بولادر. بوندن صوڭ مانچژوریه‌ده یاڭا بر مسئله باش کوته‌ردی ایسه یوقاریده اسملری ذکر ایدلگان حکومتلرنڭ ده اوز منفعتلرن حمایه ایته‌واوچون روسیه ایله یاپونیه‌غه قارشی چغولری احتمالدر. ایشته قتاینڭ آمیریکه ایله دوستلغینڭ نتیجه‌لری شوندن عبارتدر.

فاسده عسکری.

«دار التعلیم»

فاس سلطانی مولای حفیظ فاسده عسکری «بر دار التعلیم» تأسیس ایتوب آفیسه‌ر بولاچق یاشلرنی (ضابطلرنی) شونده تعلیم قیلو نیتنده اولدیغی وقتنده گازیته‌لرده یازلغان ایدی.

مملکتی اوچون شبهه‌سز فائده‌لی بولاچق بونیتی مولای حفیظنڭ سلطانلقدن توشووینه وفاس مملکتینڭ فرانسیه، گیرمانیه وایسپانیه آراسنده بولنوب اشدن چغا یازووینه سبب بولدی.

بونڭ واقعه‌سی بویله‌در: «دار التعلیم» تأسیس ایتلوخبری چغوایله فهمسز مسلمانلر شاوکیلدیلر. «بو دار التعلیم یاؤروپا اصولنده بولاچق، آنده مسلمان یاشلری فرانسوز تلینه اویره‌نه‌چکلر. فرانسوزچه کییه‌چکلر. نماز اوقومایاچقلر. طار چالبار کییه‌چکلر. تمه‌کی طارتاچقلر. آنڭ اوستینه ایسکیدن قالغان قوراللرمز، یعنی چوقمار، کوسه‌ك، سونگی، اوق وقلچ طاشلانوب شالط شولط کیلوب آتلا طورغان اوطلی قوراللر قبول ایتله‌چك. بوڭا شریعت کتابلرنده هیچ بر اشاره‌ور وایت یوق، هیچ برایشان بوفکرده بولماغان. اگرده بو دار التعلیم بولاقالسه، شعار اسلام بته‌چك هر اش یاؤروپاچه کیته‌چك. یاؤروپا آفیسه‌رلری کوکده اوچوب یوری باشلاغانلر ایمش. ایشان سبقلرنده قوشلردن باشقه حیوانغه اوچارغه فتوا ور روایت یوقدر» دیدیلر.

بوخبر شهردن شهرگه، آولدن آولغه طارالدی. ایشانلر آیاققه باسدی. مریدلرن جیبوب سلطانغه قارشی باغی بولدیلر.

نتیجه‌سی معلوم. فتنه‌چی ایشانلر پایتختنی آلدیلر. مولای حفیظ قاچدی.

اشنڭ قایا باروب چغاچغن آڭلاغان فهملیلر قاراخلقنی تورلیچه اوگته‌ب قارادیلر. های‌های نتیجه خوفلی بولاچق دیدیلر. آرتغراق مسلمانلر آڭا قارامادیلر. (اسلام باشینه امامل ییته‌ر) دیگان برنیچه حدیث بار. بوندن مراد ایشانلر میکان؟) باشقه‌لر میکان؟

قیمتچیلك.

روسیه کوبدن توگل، آرزانچیلی ایله چیت مملکتلرنی عجبسندره ایدی. لکن صوڭغی یللرده بوطوغریده بیك کوب اوزگارشلر بولدی. طورمشنڭ قیمتله‌نووی، ایکنچی تورلی ئه‌یتکانده، آقچه بهاسینڭ توشوی همه بیرده بولا طورغان اش. فقط روسیه‌ده‌گی شیکللی، تیز وقتده بولووی‌غنه عجبره‌ك.

روسیه‌ده طورمشنڭ قیمتله‌نه باروون کورسه‌تواوچون اون سیکزنچی عصردن بیرلی بولغان حاللرنی ذکر ایته‌رگه ممکن. اون سیکزنچی عصرده روسیه‌ده همه نرسه آرزان بولغان. مثلا موسکؤاده طورا طورغان بر آلپاوتقه، صاراتف گوبیرناسنده، ارتیشچف اسملی آول یاننده‌غی ایمینیه‌سندن کیترلگان آشاماق اچملك نرسه‌لری تؤیه‌گان بر اؤلاو اوچون موسکؤاغه کیلوب ییتکانچی فقط ۹۰ تین کومش راصخود چققان. کوب آوللرده قونارغه کرگان کشیلرنی آتلری ایله برگه بوش آشاتوب چغارغانلر. جای کونی جه‌یه‌ولی کشیلر ۳۰ تین راصخود طوتوب موسکؤاغه باروب قایتا آلغانلر. بوحاللر پوگاچوف واقعه‌سندن صوڭده بایتاق وقتقه قدر دوام ایتکان.

پیتر بورغده حاضرگی طورمش ایله بوندن یوز یل اوّل بولغان طورمشنی چاغشدروب قاراغانده بیك کوب اوزگارش بولغانلغی کورنه. مثلا بوندن یوز یللر مقدم بر قاداق ایکمك برتین طوردغی حالده، حاضر اوچ تین یارمغه صاتلا. قارا کومه‌چنڭ بهاسی یوز یل اچنده ۲ تیندن ۷ تینگه منگان. ایتنڭ قاداغی ٤ تیندن ۲۰ تینگه ییتکان. ۱۸۰۳ نچی یللرده ۱۰ تینگه صاتلا طورغان مای حاضر ٤۰ تین طورا. صاژینی برصوم ۲۰ تین طورا طورغان قاین اوطنی حاضر ٦ صوم ٥۰ تینگه صاتلا. بو صیفرلر طورمش اوچون ایڭ کیره‌کلی نرسه‌لرنڭ یوز یل اچنده ٥۰۰ پروسینت بهاسی آرتقانلغن کورسه‌ته‌در.

موسکؤاده‌ده ۱۸٥٦ نچی یلدن باشلاب ۱۹۰۱ نچی یل آراسنده طورمش غایت درجه‌ده قیمتله‌نوب کیتکان.

مثلا، ۱۸٥٦ نچی یللرده موسکؤاده ایتنڭ قاداغی ۲-٥ تین بولغان. اماحاضر ۱٥-۲۰ تین طورا. ملڭ دانه‌لی شربی ٥ تین بولغان، حاضر ۱٤ تین. قاپچغی ۲ صوم ٤۰ تین طورا طورغان آرش اوتی حاضر ۹ صومغه ییتکان. قاداغی ۸ تین، ۱۰ تین طورا طورغان صییر مایی حاضر ۳٥-٥۰ تینگه صاتلا. باشقه نرسه‌لرنڭ ده بهاسی شول ره‌وشچه آرتقان. بوحسابنی جیغان کشینڭ اوّلده آیینه ۱۲ صوم توله‌ب طورغان فاتیری حاضر ٥٥ صوم طورا.

موسکؤاده ۱۸٥٦ نچی یلغه قدر ۱۰ یل اچنده آشاو اچو نرسه‌سینڭ بهاسی برده اوزگارمه‌گان. فقط سیؤاستوپول صوغشی وقتندن باشلاب قنه تیزلك ایله آرتا باشلاغان.

طورمشنڭ قیمتله‌نووی بر پیتر بورغ ایله موسکؤاده‌غنه توگل. هر بیرده شولای. مثلا اورمان گرچه بیك کوب بولسه‌ده، شمال طرفنده اوطننڭ بهاسی ۳-٤ یل اچنده بیش آلتی اؤلش آرتدی. السکده صاژینی ٥۰-٦۰ تینگه صاتلا طورغان اوطن حاضر ٤ صومغه صاتلا. آرخانگلسکیده بوندن دورت یللر اوّل پودی ۹۰ تیین طورا طورغان ایتنڭ بهاسی حاضر ٤ صوم ۸۰ تینگه ییتکان. اون‌ده شولای یوق. پودی ٥۰ تیین طورا طورغان آرش اوتی حاضر برصوم ٦۰ تینگه صاتلا.

ایتنڭ قیمتله‌نه‌بارووی ایدل بوینده‌غی بازارلرغه‌ده تأثیر ایته. حالبوکه هر بیرده حیواننڭ بهاسی حاضر توشنکی. شونڭ اوچون زور اینچیلر بیك کوب حیوان جییوب قالغانلر. لکن آڭا قارامی، ایتنڭ بهاسی همان آرتابارا.

حاصل روسیه‌ده طورمش اوچون ایڭ کیره‌کلی نرسه‌لر ایللی یل اچنده‌گنه اوزگارمی، بلکه هراون یل صاین بیك کوب اوزگاره بارا. حتی اوتکان ایکی یل اچنده آشاو اچو نرسه‌سی‌نڭ بهاسی صوڭغی اون یلده آرتقان قدردن کوب آرتق. طورمش اوچون برنچی درجه‌ده کیره‌ك نرسه‌لرنڭ بهاسی کوندن کون آرتا بارسه‌ده، هم گرچه سوداگرلر اش حقی آرتقانغه کوره نرسه‌نڭ بهاسی قیمت دیسه‌لرده، اش حقی آڭا قاراب آرتمی.

چنلابده، بوقیمتچیلکنڭ چن سببی نرسه‌ده بولورغه کیره‌ك؟

بونڭ سببلری بیك کوب. تیمر یوللرنڭ آزلغی، بوك یورتونڭ، خصوصا تیز بوزولا طورغان نرسه‌لرنی یورتونڭ اوڭایسزلغی، زاپاص اصکلادلرنڭ ییتمه‌وی، سوداگرلرنڭ هم واسطه‌لرنڭ آزلغی، عموما، سودا اشینڭ ناچار قریلووی، طورمش اسبابلرینڭ قیمتله‌نووینه ایڭ زور سببلردندر.

ایکنچی جهتدن، زراعت، سودا، اشچیلر جمعیتلرینڭ آزلغی آرقاسنده، سوداگرلر تله‌گانچه بهانی آرتدرا آلالر. اگر هر بیرده خلق برله‌شوب پاتریبیتلنی اوبشستؤالر یاصاب، سوداگرلرگه مقابله‌ده بولسه‌لر، حاضرگی سوداگرلر اوزلری تله‌گانچه بها آرتدروده تصرف قیلا آلماسلر ایدی.

البته‌بونلر اوستینه، صوڭغی یللرده‌غی سیاسی واقعه‌لر سببلی، اقتصادی حالگه زیان کیلوب، طورمش اوچون کیره‌کلی نرسه‌لرنڭ آزایوونده قوشمچی ممکن توگل. صوڭغی یللرده‌غی سیاسی واقعه‌لر، روسیه‌نڭ حالت اقتصادیه‌سینه بایتاق زیان ایتدیلر.

طورمشنڭ قیمت بولووینڭ ایکنچی سببی پوشلینه‌نڭ کوب بولووی. مثلا گیرمانیه‌ده چیتدن کرگان نرسه‌لرگه طورا طورغان بهاسینه ۱۲ پراسینت پوشلینه صالندغی حالده، بزده ۳۳ پروسینت قدر پوشلینه توله‌نه‌در.

آندن صوڭ طورمش اوچون کیره‌کلی نرسه‌لرگه کوب نالوك صالنوی‌ده بهاآرتورغه سبب بولا. بزده ۱۸۸۰ نچی یلدن بیرلی بو نالوك اوچ اؤلش آتقان.

ایڭ کوب استعمال قیلنا طورغان نرسه‌لردن، چای، شیکر، شرپی، تمه‌کی، جب ماتیریه، ماموق، طاش کومری، تیمر، نیفت وباشقه شوندی نرسه‌لرگه صالنغان یاشرن نالوگلر، خلق اوستنده بیك آور یوك بولوب یاتالر. («ب. ؤ»).

اسلام عالمندن

هندستانده مسلمانلر- صوڭغی حسابقه قاراغانده، هندستانده‌غی ۲۹٤ میلیون خلقنڭ ٦٥ میلیونی مسلمان ایکان. ۱۸۷۱ نچی یلده مسلمان ۳۰ میلیون بولوب اون یلدن صوڭ، یعنی ۱۸۸۱ نچی یلده ٤۰،۸٦۷،۱٤٥ گه ییتکان. مسلمانلرنڭ بولای تیز آرتولری، بودادیننده‌گی کوب مجوسلرنڭ مسلمانلققه کوچولرندندر.

هندستان مسلمانلرینڭ دورتدن اوچسی یارم آطه‌نڭ شرق وغرب طرفلرنده طورالر، قالغان بر اؤلشی بتون هندستانغه طارالغان.

هندستان مسلمانلری هروقت حکومتکه اطاعت قیلالر هم آنگلیه طرفن تقویه قیلالر. هندستانده اسلامیتنی ترقی ایتدررگه هم مسلمانلرنی آرتدررغه طرشوچی جمعیتلر هر وقتده آنگلیه ایله قول قولغه طوتشوب اشلیلر. شونڭ اوچون آنگلیه حکومتی‌ده مسلمانلرنی تقدیر ایته هم برور تورلی اصلاحات یاصامقچی بولسه، ایڭ اوّل مسلمانلرنڭ فکرن صوری.

هندستان مسلمانلری دنیاده طورا بلوچه‌ن هم قرارلی خلق. هند مسلمانلری باشقه خلقلردن، اوزلرینڭ معرفتلیلکلری، سوداگه مهارتلری هم روحانیتکه اهمیت بیرولری ایله آیرلالر. هندستان مسلمانلرینڭ بیك آزی‌غنه عربچه اوقی آلا. اوزلرینڭ تأریخلرنده بیك آز بله‌لر. لکن اوزلرنده اسلامیت حسی بیك آچق. آنلرحج وقتنده یاقن شرقده‌گی مسلمانلر ایله کورشه‌لر. هم ترکیه وایرانده بولغان واقعه‌لرگه بیك اهمیت بیره‌لر. شونڭ اوچون هندستان گازیته‌لری، مذکور ییرلرده‌گی سیاسی واقعه‌لر حقنده بیك کوب خبر ومقاله‌لر یازوب طورالر.

خارجی خبرلر

ترکیه- صوڭغی کونلرده استانبولدن آلنغان تیلیگرامدن عسکریه وزیری محمود شوکت پاشانڭ اجتهادایتووی سایه‌سنده کنج ترکلرنڭ اتفاقده کیلورگه یاقنلاشقانلقلری معلوم بولدی.

◆◆

پارلامینتده‌غی دیپوتاتلرنڭ بعضلری قاراطاوحکومتینڭ آلبانیه‌ده عصیان قیلغان آرناودلرغه یاردم ایتووینه پروتیست یاصاغان ایدیلر. خارجیه وزیری رفعت پاشاهم صدر اعظم حقی پاشابوحقده نطق سویله‌ب چورنا گوریه ایله ایکی آراده‌غی مناسبتلرنڭ تیز زمانده یاخشیلاناچغن اعلام قیلغانلر هم سیاسی اشلر حقنده سویله‌گان نطقلرنده بلغاریه ایله ترکیه‌نڭ دوست طورغانلقلرن، کریدآتاونده اشلرنڭ ایسکیچه طورغانلغن هم زور دولتلر ایله‌ده سیاسی مناسبتلرنڭ یاخشیلغن بیان ایتکانلر. پارلامینت ٤٥ طاوشقه قارشی ۱۲۲ طاوش ایله حقی پاشا کابینیتینه انابت ایتکانلگن اعلام قیلغان.

◆◆

بوندن مقدم ترك مأمورلری بحراحمرده عربستان عاصیلرینه قورال طاشوده شبهه‌لنوب، ایتالیه‌نڭ بر پاراخودن قولغه آلغانلر ایکان. بوخصوصده ایتالیه کامیساری ایله ترکیه‌نڭ وکیلی صالح بك حدیده‌ده اشنی تفتیش قیلغانلر. آرالرنده اتفاق بولماغانلقدن، صالح بك پرتاکولغه امضاقیلمیچه استانبولغه قایتقان.

ترکیه وگریتسیه- کریدنڭ پایتختی حانیه شهرنده برمسلمان گریکلر طرفندن ئوترلگان ایکان. بواش آنده‌غی مسلمانلرنڭ چووالولرینه سبب بولغان. ترکیه گازیته‌لری بونڭ اوچون، گریکلرگه عدم ممنونیتلرن اظهار ایتوب یازا باشلاغانلر. بوسببدن ترکلر آراسنده گریتسیه‌گه بایکوت یاصاو فکری ینه‌دن قوّتله‌نگان.

آمیریکه- جنوبی آمیریکه‌ده آرگینتین جمهوریتنده بیك قوّتلی طاشولر بولوسببلی ریبوگوئلویلفاسی یارلرندن طاشوب چغوب، برنیچه شهر ایله بیك کوب آوللرنی باصقان. صونڭ قوّتی ایله بیك کوب ی ورطییمرلگان. مذکور جمهوریتنڭ باش شهری بوئینس آیریستنڭ توبه‌ن طرفی صو آستنده قالغان. صوکینه‌تدن کیلوب باصقانلقدن، کشیلرنی کویمه‌لر ایله قوتقارغانلر. آنلرنڭ بعضلری چاردلاقلرده هم اؤی توبه‌لرنده طورا باشلاغ نلر.

طاشوسببلی آچ ویالانغاچ هم یورطسز قالغان کشیلر برنیچه مڭلاب بار ایکان.

قتای- قتاینڭ مانژوریه‌ده‌غی ؤیس کارولی سیله‌ن لوازمندن استعفا قیلغان وآنڭ اورنینه یاپونیه‌غه دشمان کشیلردن چژاورسون تعیین ایتلگان. یاپونیه گازیته‌لری بواشکه نارضیلقلرن اظهار قیلالر هم بوحقده قتایغه غیرتن کورسه‌ته آلماغانلغی اوچون، وزیرلر کابینیتینڭ استعفا قیلوون طلب ایته‌لر.

◆◆

مانژوریه‌ده چوما آورووینڭ تمام بتکانلگی قتای حکومتی طرفندن رسمی صورتده اعلان ایتلدی.

فاس- فاسده چووالولر همان آرتا بارغانلقدن، فرانسیه حکومتی عسکر ییبه‌روونده دوام ایته. بعض گازیته‌لر گیرمانیه هم فرانسیه حکومتلری فاسنی تقسیم قیلورغه تلیلر، دیب یازالر. لکن بواشکه آنگلیه ایله ایسپانیه‌نڭ قارشی کیلولری احتمال. اوشبو سببدن فاس مسئله‌سنده یاوروپا حکومتلری آراسنده اختلاف چغاچغی چیت مملکت گازیته‌لرنده کورندی.

آلبانیه- آلبانیه‌ده مالیسورلرنڭ عسکرگه قارشی کیلولرنده دوام ایتکانلکلری حقنده تیلیگراملر آلندی. آنلر ترکلردن آلغان برایکی طوب ایله عسکرگه قارشی کیله باشلاغانلر. بوآراده طورغوت پاشانڭ عسکری ایله عاصیلر آراسنده زور صوغشلر بولاچغن یازالر.

اوتکان سنه قاراطاوغه قاچقان آرناودلرنڭ کوبسی عفو عمومی هم وطنلرینه قایتورغه مساعده صوراب، سلطان محمد خامسکه مراجعت ایتکانلر. اگرده مقصودلری بیرلسه، بوندن صوڭره ترکیه‌گه اطاعتده بولورغه وعده قیلغانلر.

ترکیه سلطانی اوزینڭ تختکه اوطورغانینه ایکی یل طولو مناسبتیله یاصالغان بایرام کوننی عصیان قیلو سببلی تورلی جزاغه حکم ایتلگان ۷۹ آرناودقه هم آطنه فتنه‌لرنده متهم بولغان ۲۱٦ صالداتقه عفو عمومی بیرگان.

ترکیه- ترکیه پارلامینتنده کنج ترکلرنڭ «اتحادوترقی» کامیتیتینه کرگان دیپوتاتلردن ٥۳ کشینڭ پارتیه‌دن چغوب، حریتپرور فرقه‌سی تأسیس ایتکانلکلری تیلیگراف خبرلرنده کورندی. بوسببدن ترکیه‌ده سیاسی اشلرنڭ اوزگه‌رووی هم مالیه وزیری جاوید پاشا ایله خارجیه وزیری رفعت پاشانڭ لوازملرن طاشلاولری، حتی حقی پاشا کابینیتینڭ بوتونله‌ی استعفاقیلووی احتمال ایکان.

پارلامینتدەغی دیپوتاتلردن ۱۰۷ کشی ۷۳ اعضاغە قارشی «اتحاد وترقی» کابینیتینڭ پروگرامینە پارتیە اعضالرندن اوچ اولوشندن ایکیسینڭ رضالغندن باشقە وزیرلك لوازمن قبول ایتەرگە امکان قالدرماسقە هم بعض مسئلەلردە سلطاننڭ حقوقلرن آرتدرورغە قرار بیرگانلر. ایکی آی اچندە پارتیەنڭ پروگرامن اوزگەرتو حقندە کونگریس یاصالاچق ایکان. پارلامینتدە کنج ترکلر فراکسیەسینڭ رئیسی سابق داخلیە وزیری طلعت بك نڭ طرفداری بولغان «طنین» گازیتەسی مذکور دیپوتاتلرنی انتقاد قیلا هم آنلرنڭ «اتحاد وترقی» کامیتیتینڭ پروگرامن اوزگەرتورگە تەلەولرن اوڭغە طابا آوشقانلقلرندن کورە. استانبولدە عسکری حالت بولغانلقدن، حربی محکمە کنج ترکلر آراسندە باشلانغان اتفاقسزلق حقندە گازیتەلردە مقالە یازونی منع قیلغان.

بعض جریدەلر ترکیە پارلامینتینڭ وزیرلر شوراسینڭ قراری بوینچە طاراتلاچغن هم یاڭا صایلاولر ایلە یاڭا پارلامینت جییلاچغن یازالر.

◆◆

ترکیە پالیتسەسی استانبولدە ماصونلرنڭ جمعیتلرن بوتونلەی یاوب بترگان.

۱۱نچی آپریلدە استانبولدە بوتون دنیا استودینتلرینڭ عمومی اسییزدلری آچلغان. اسییزدگە روسیەدن بارون نیکولائی جنابلری بارغان هم تورلی ییردەگی دارالفنونلرنڭ پروفیسورلری کیلگانلر.

◆◆

کافکاز حدودندە هم ترکیەنڭ باشقە شهرلرندە کازارمالر صالو اوچون، ۵ میلیون صوم بورج آلو حقندە ترکیە وفرانسیە حکومتلری آراسندە مخابرە ومذاکرە باشلانغانلغی پاریژ گازیتەلرندە کورندی.

◆◆

صوڭغی آیلاردە صنعا شهری یانندە امام یحیی نڭ عربلری ایلە عزت پاشا عسکری آراسندە بولغان صوغشدە عاصیلرنڭ مغلوب بولغانلقلری حقندە جدەدن خبر آلنغان ایدی. حاضردە مکە شریفینڭ ۱۰مڭ قدر عرب ایلە سید ادریس ایلە صوغشور اوچون، عسیرگە طابا سفر قیلغانلغی معلوم بولدی.

سید ادریس نڭ تبعەلری بحر احمردە عسیردەگی عسکرلرگە آزق هم صوغش کیرەکلری کیترورگە کیلگان ایکی پاراخودنی طالاغانلر. بر آفیسەر ایلە ٦ صالداتنی اسیر ایتوب، عربستان اچینە آلوب کیتکانلر. پاراخودلرنی آلورغە هم عاصیلرنڭ شهر وآوللرن طوبلر ایلە واتدرورغە ٦ کانونیرکە کیتکان. بو آرادە سید ادریس نڭ عربلری ایلە ترکلر آراسندە بیك زور صوغشلر بولاچغن یازالر.

داخلی خبرلر

فرمان همایون – ۱۰نچی آپریلدە پادشاه حضرتلری طرفندن وزیر اعظم پ. آ. اسطالیپین اسمینە فرمان همایون صادر اولوب، ژیلیکی کنەز آلیکساندر نیۋسکی اوردینی بیرلدی. پادشاه حضرتلری اصطالیپین نڭ دولت اوچون آرمی، طالمی خدمت ایتکانلگن ذکر ایتکاندن صوڭرە فرمان همایون نڭ آستینە، اوز قولی ایلەن «سزنی احترام ایتوچی نیکولای» دیب قول قویغان.

یهودیلر حقندە – معلومدر کە یهودیلر اورتا وعالی مکتبلرگە اوقوچی روسلرنڭ حسابینە قاراب معلوم بر مقداردە پروسینت ایلەگنە آلنالر. شونڭ اوچون آنلرنڭ کوبسی مکتبکە کرە آلمیچی یودەب چغا. شول سببلی یهودی یاشلرینڭ کوبسی خصوصی صورتدە اوقوب، گیمنازیەلردە امتحان طوتالر ایدی. حاضرگە قدر بوڭا بردە مانع یوق ایدی. لکن بوندن صوڭ بوایر کنچیلك یتەرلوب، یهودیلر خصوصی صورتدە امتحان طوتو حقوقندن دە محروم ایتلدیلر. بوندن صوڭ بونڭ اوچون دە پروسینتنی اعتبار قیلو لازم ایتلدی.

ییر اوچون – ژلادیکافکاز اویەزندە توبەن هم یوغاری صانیب اسملی آوللردە ۱۵۰لەب کشی جییلوب، خزینە ییرن آریندا غە آلـــوب طورا طورغان خودییف اسملی کشینڭ ایمینیەسینە کیلگانلر. هم خودییف نڭ کیتوون طلب ایتکانلر. بو ییر خزینەنکی بولورغە تییشلی توگل، بلکە ییرسز خلقنغی بولورغە کیرەك دیگانلر. چووالوچیلرنی باصار اوچون صوڭندن حکومت مأمورلری کیلگان.

خارجیە وزیری – چیت مملکت گازیتەلری حاضرگی خارجیە وزیری صازونف اورنینە، روسیەنڭ استانبول سفیری چاریکف نڭ تعیین ایتلووی احتمالن خبر ایتەلر. آفستریەنڭ رسمی گازیتەلری چاریکفنڭ تعیین ایتلووندن بیك خوفلەنەلر. چونکە اول آفستریەگە خلاف کشیلردن. اگر اول خارجیە وزیری بولسە، چنلاب، بالکان سیاستینە قاطشوردیلر.

آنڭ وزیر بولووی آنگلیەگە گنە فائدەلی بولاچق – دیلر. بو خبرلرنڭ برسی دە روسیە خارجیە وزارتندە سویلەنگانی یوق. بالعکس، صازونف نڭ سلامتلەنوب، ینەدن اوّلگیچە اشندە دوام ایتوون امید ایتەلر.

مطبوعات – اوتکان ۱۹۱۰نچی یلدە روسیەدە بارسی ۱۰۹٬۹۹۰٬۰۰۰ دانە، ۲۹٬۰۵۷ اسمدە کتاب نشر ایتلگان. آندن اوّلگی یلدە یعنی ۱۹۰۹نچی یلدە ۲۶٬۶۳۸ تورلی اسمدە، ۱۰۱٬۱۶۶٬۹۰۸ دانە کتاب نشر ایتلگان ایدی.

۱۹۱۰نچی یلدە چققان کتابلرنڭ ۲۲٬۳۲۱ ی روس تلندە، ۲۰۶۲سی پالەك تلندە، ۹۰۳سی یهودی تلندە نشر ایتلگان. قالغان ۳۷۷۱ کتاب تاتار تلندە وباشقە تللردە نشر ایتلگان کتابلر.

اولم جزالری وباشقەلر – صوڭغی آیلردە اولم جزاسینە حکم ایتولر بیك آز بولوب کیلسەدە، صوڭغی مارت اچندە بایتاق کوبەیوب کیتدی. گازیتە خبرلرینە کورە، برنچی مارتدن برنچی آپریلغە قدر روسیەنڭ تورلی شهرلرندە آکروژنی صودلر طرفندن ۵۲ کشی اولم جزاسینە حکم ایتلگان. اما فیۋرالدە – ۱۰، غینواردە ۳ کنە حکم بولغان ایدی. شوشی اوچ آی اچندە بولغان ٦۵ حکم نڭ حاضرگە قدر ۱۲سی اجرا ایتلگان.

اوتکان آی گازیتەلر اوچون دە بیك اوك کوڭللی بولمادی. اول آی اچندە ۳۳ گازیتەنڭ محررینە بارسی ۷٬٦۷۵ صوم اشتراف صالندی. اشترافنی تولی آلماغان اوچون بر نیچە محرر حبسخانەغە کروب یاتارغە مجبور بولدی. بر نیچە گازیتە ادارەلرندە تنتولردە بولدی. باکودە مسلمان گازیتەلرندن دورت گازیتەنڭ ادارەسندە تنتو بولوب، محررلرندن ۸ کشی حبس ایتلدی.

عبادتخانەدە – ژیتبسکیدە یهودیلر عبادتخانەسینە پالیتسە وژاندارملر کیلوب تنتو یاصاغانلر. ۳۰۰لەب کشی حاضر بولغان ایکان. ٤۰ کشی، یانلرندە پاسپورتلری بولماو سببلی حبس قیلنغانلر. تفتیشکە عبادتخانەدە یاشرن جییِن بولاچق دیب قارالرنڭ دانوسلری سبب بولغان.

اطراف خبرلری

وفات:

بوکونگی پوچتە میکا مدهش بر قارا خبر کیتردی: ۳۱نچی مارتدە کیچ عبدالبر افندی آطاوی جنابلری، بویل کوزدن بیرلی دوچار اولدقی آوروودن شفایاب اولا آلمیچە، دار البقاغە ارتحال ئەیلەمشدر. رحمة الله علیه رحمة واسعة.

عبدالبر افندی مذکور آطاو قریەسندە عبدالفتاح حضرتنڭ اوغلی بولوب بوکوندە ۲۳ یاشلرندە بر یگت ایدی. عبدالبر افندی بوکونگە قدر اوزینڭ مقصدینە موافق تربیە کورە آلماسەدە، میدانە ئلە نیقدر زور خدمتی بولماسەدە آندەغی عالی أفکار وتیرەن حسیات، آندەغی فوق العادە ذکا واستعداد؛ ملتن سویگان هر بر کشینڭ کیفن کیترە وآندن ئەلله نیندی خدمتلر امید ایتدرە ایدی. آنڭ کیلەچکدە ایدەچك ئەلله نیقدر ملی وادبی خدمتلرن امید ایتەر اوچون آنڭ بلەن بر اولطرشو، آنڭ اقتدارن تقدیر ایتەر اوچون ذکا واستعداد پارلامقدە بولنان چهرەسینە بر کوتەرلوب قاراو ییتە ایدی. شونڭ اوچوندە آنڭ ارتحال خبری شخصن طانغان هر کمگە تأثیر ایتدی. گویا آلارنی معنوی بر اوطاچینە صالدی. «ملت، ایلڭ امیدلی بر کشیسن غائب ایتدی!» دیب ایرکسز ئەیتدردی. شونڭ اوچوندە آنڭ ضیاعی اوچون بولغان بزنڭ وعائلەسی نڭ تیرەن تحسرلرینە، ملتن سویگان هر کم اشتراك ایتەرگە تییشلیدر.

عبدالبر افندینڭ خدمتی وترجمۂ حالینە متعلق یازاچق بندلرم بولغانغە بو دفعە شوشی قدر بلەن اکتفاء ایدوب؛ عائلەسینە، دوستلرینە وعموماً آنی طانوچیلرغە الله دن صبر جمیل تلەب حاضرگە سوزمنی بترەم. شادمان اول مرقدکدە بر اونطمیبز سینی بلمەسەك وقتکدە قدرڭ اینەی قوتلیبز سینی.

«یولدز» مخبری.

قز صاتو حقندە – قازالی اویەزی، قاراکول ۋولصی، قامشلی باش استانسەسی سوداگرلرندن اح. با. نام آدم ادارەمزگە اوشبو واقعەنی خبر ایتە:

قزان گوبیرناسی، چیستای اویەزی، قارغالی آولینڭ اسرائیل محمدشاه اوغلی قامشلی استانسەسینە کیلوب آیچارق طانغا تار اسملی قرغزغە اوزینڭ سیکز یاشلك محفوظە اسملی قزن ییتمش صومغە صاتوب کیتدی. مین بو واقعەنی ایشتکاچ، اسرائیل افندیدن بونڭ سببن صوراغان ایدم، «اوزم فقیر، خاتونم وفات هم یاقن آغای انمزدە هەسی فقیر بولدقندن تربیە قیلور کشیمز یوق، شول سببلی صاتامن» دیب جواب بیردی. بز اوز تیرەلرندە شوندی فقیر بر قزنی تربیە قیلورلق کشی بولماوینە، هم آتاسینڭ شوندی ناچار اشکە جرأت ایتووینە تأسف ایتدك.

تورلی خبرلر.

– مالیە وزیری کاکوفسفقە برنچی درجەدە ۋلادیمیر اوردینی بیرلدی.

– عدلیە وزیری اشچیگلاۋیتف، سیناتنڭ مجلسندە حاضر بولورغە تعیین ایتلدی.

– بتون روسیەگە مخصوص هوادە اوچوچیلرنڭ پیتربورغدە اسیزلری باشلاندی. ۵۰۰لەب کشی اسییزگە اشتراك ایتەلر. اسییز ایلەبرگە هوادە اوچوغە متعلق نرسەلرنڭ ۋیستافکەسی دە آچلدی.

– وزیرلر شوراسینڭ رئیسی اصطالیپین ۹نچی آپریلدە پیتربورغە قایتدی.

– سیناتورگارین تفتیش اوچون نیژنی شهرینە کیلدی.

– پالناۋا اویەزندەگی ییر خوجەلرندن لادیگینا نام بر خاتون، رامانف نسلینڭ روسیەدە حکمدارلق قیلا باشلاوینە اوچ یوز یل طولو مناسبتی ایلە عبادتخانە صالورغە یوز مڭ صوم آقچە بیرگان.

– طومسکیدە طوم نهری طاشو سببلی شهرنڭ قریبندەغی اورامنی صو باصوب، فقیر خلققە کوب زیان کیترگان.

– دربندە ۷نچی آپریلدە قوّتلی گنە زلزلە بولغان.

– تیفلیسدە عزیر بك حاجیبکوف نڭ «او آلماسون، بو آلسون» اسملی ۳ پردەلك یاڭا بر اوپیریتکە یازغان. موزیکەسی عوام کوّیلرندن یاصالغان. بو اوپیریتکە شوشی کونلردە تیفلیس تیاترلرینڭ برسندە قویلاچقدر.

– سودا وزیرینڭ معاونی میللیر ییگل رەوشدە تیف ایلە آوری باشلاغان.

– ییکاتیرینصلاف تیمر یولندە پویزلر بەرلشوب، ۱۳ ۋاگون واتلغان. پویزخادملرندن ٦ کشی ایمگەنگان.

– صامنوۋیتسە استانسەسندە، قازان یاصی طورغان زاۋوددە گاز طروباسی شارطلاو سببلی بر اینژینیر هم ییدی اشچی گاز ایلە آغولانغانلر. صوڭندن دورتسی اولگان.

– عسکری وزیر صوخوملینوفنڭ اقصای شرققە کیتکانلگن پیتربورغدن خبر بیرەلر.

– نیژنیدە پاصخە بایرامینڭ برنچی کوننە چیرکاولرنی اوت ایلە زینتلەگاندە، بر چیرکاوغە اوت قابنوب توبینە قدر یانغان.

– روسیە مسلمانلرن ۱۹۱۱نچی یلدە حجگە ییبەرو اوچون، داخلیە وزارتی آدیس، سیۋاستوپول، فیلوسیە هم باتوم پورتلرن تعیین ایتدی.

– معارف وزیری معاونی گییورگیۋسکی تیز کوندە خدمتدن چغاچق، آنڭ اورنینە پرافیسور بارون طاۋبە تعیین ایتلەچك دیب پایتخت گازیتەلری خبر ایتەلر.

– پاصخا بایرامینڭ ایکنچی کوننە وزیرلر شوراسندە مجلس بولوب قتای مسئلەسی مذاکرە قیلنغان. مجلس دورت ساعت قدر دوام ایتکان. صوڭندن پیکیندەگی روسیە پاصلانیگینە ۳۰۰ سوزدن عبارت بر تیلیگرام ییبەرلگان.

– بو کونلردە پیتربورغە بلغاریە اوقوچیلری کیلەدیلر. شهرنی قاراغاندن صوڭ بر نیچە کوندن کیری قایتوب کیتەچکلر.

– پیتربورغدن آلنغان خبرلرگە قاراغاندە، آنگلیە دیپوتاتلرینڭ ۵نچی مایدە پیتربورغە کیلەچکلری آڭلاشلا. ماینڭ اونبرینە قدر پیتربورغدە قالوب، آندن موسکۋاغە کیلەچکلر ایمش. دوما وصاۋیت اعضالری بو مهمانلرنی قارشی آلورغە حاضرلەنەلر.

– چوما بولو سببلی ۋلادیۋاستوك هم پریمورسکی اوبلاستدن قتای اشچیلری ییبەرلوب بتکانلکدن، روس اشچیلرینە بها بیك آرتدی. هم اشچیگە احتیاج بیك زور. حاضر کوندن کون اشچیلر کیلەلر. قتایلر بیك آرزان اشلەگانلکدن، اوّلدە روس اشچیلری آنلرغە مقابلە قیلا آلمیلر ایدی.

قزان خبرلری

مالیە کامیسیەسی – ۱٤نچی آپریلدە مالیە کامیسیەسینڭ مجلسندە شهرنڭ واردات ومصارف اسمینەسی حقندە مذاکرە بولدی. کامیسیە بعض مادەلر بوینچە کوتلە طورغان وارداتنی کیمتورگە وبعضلرن آرتدرورغە قرار بیردی. شهر ادارەسینڭ اسمینەسندە یورطلر صالغان وقتدە اوراملرغە عمارت اسبابلری قویوب طورغان اوچون، ۵۱۲ صوم واردات کیلووی تخمین ایتلگان ایدی. کامیسیە آنی ۳۰۰۰ صومغە قدر آرتدردی. شهر ییرندن وقوم آلودن کیلەچك آقچەنی ۲۲ صومدن ۲۰۰ صومغە، اورامدەغی کییوسکە-پاۋیلییون هم پالاتکەلردن کیلووی مفروض بولغان ٤۱٬۸٦۵ صومنی ٤۵مڭ صومغە قدر آرتدرونی معقول کوردی. اسمیتەدە شهرنڭ اورمانلرن صاتودن کیلەچك وارداتنی ۳٤٦۹۳ صومدن ۲٦٤۷۲ صومغە قدر کیمتورگە هم اجارەگە آلوچی بولماغانلقدن، قزان یلغاسندە شهر تگرمەنندن کیلووی تخمین ایتلگان وارداتنی بوتونلەی توشروب قالدرورغە قرار بیردی. اجارەگە آلوچی طابلغان تقدیردە مذکور تگرمەنڭ ییکاتیرینبورغە تیمر یول صالنو سببلی بوتونلەی سوتلوب دە طاشلانووی احتمال.

میراوای حاکملرنڭ اشلری – میراوای اسییزد طرفندن عدالت وزارتینە تقدیم ایتەر اوچون، قزان شهرینڭ بیش چاستندەغی میراوای حاکملرنڭ ۱۹۱۰نچی یلدە اشلەگان اشلری حقندە حسابنامە ترتیب ایتلگان. اوشبو حسابنامەگە قاراغاندە بر یل اچندە بیش چاستنڭ میراوای حاکملری حضورندە ۹٤٤٦ جنائی، ۱۰۲٤۷ گراژدانسکی (بارسی ۱۹٬٦۹۳) اش قارالغان. اوشبو اشلرنڭ ۵٦۱٦سن برنچی چاست میراوای حاکمی، ٤۵۷٤ن ٤نچی چاستنقی، ۳۸۷۳ن ۳نچی، ۳۵۷۱ن ۵نچی هم قالغان ۳۰۵۹ اشنی ۲نچی چاستنڭ میراوای حاکمی قاراغان. گراژدانسکی اشلر بوینچە بیش چاستنڭ میراوای حاکملری طرفندن بارسی ۵٦۷ مڭ صوملق دعوا تصدیق ایتلگان.

فایتونچیلرنی قاراو – شهر ادارەسی برنچی مایدە شهردەگی ایزۋوزچیکلرنڭ آط وایکیپاژلرن قاراتورغە قرار بیرگان. بووقتغە قدر فایتونچیلر اوزلری شهر ادارەسینە یاکە چاستلرغە کیلوب کورسەتەلر ایدی. حاضردە آنلرنڭ کوبسینڭ شهر ادارەسینە کیلگان وقتدە یاخشی آط هم یاخشی ایکیپاژ ایلە کیلسەلردە، صوڭرە اوزلرینڭ واتق آربا هم آقصاق وناچار آطلری ایلە یوریلر ایکان. شهر ادارەسی بو طریقە آلداتودن قوتلو مقصودی ایلە فایتونچیلرنی طورا طورغان ییرلرندە بر کامیسیە آرقلی تیکشرتەچك. اوشبو کامیسیەدە شهر ادارەسینڭ بر اعضاسی، بیطاری طبیب، حفظ صحت هم صناعت کامیسیەلرینڭ اعضالری وپالیتسە میستر جنابلری بولاچقلر.

تفتیش وقتندە آطی یاکە ایکیپاژی یاراقسز طابلغان فایتونچیلر ایزۋوزچیکلق کسبندن محروم ایتلەچکلر.

ایدلدن – ۱٦نچی آپریلغە قدر ایدلدە آرتقان صو ۱۲ آرشینغە یاقنلاشدی. حاضرگی کوندە ایدلنڭ توبەن ویوغاری طرفلرینە هم کاما و ۋەتکە ایدللرینە باراخودلر کیتە باشلادیلر.

شهر دوماسی – شهر دوماسینڭ عادی مجلسی ۱۹ نچی آپریلدە یاصالورغە تعیین ایتلدی. مجلسکە تقدیم ایتلەچك ۱٦ مسئلە آراسندە شهر رئیسی بیکیتقنڭ تیمر یوللر حقندە مذاکرە ایتەر اوچون، پیتربورغە باروب، عالی تیمر یوللر کامیسیەسینە اشتراك ایتکانلگی حقندەغی معروضەسی، آرچاقرندە ۋیستافکە بولغان اورنغە باقچە یاصاو مسئلەسی هم گلاسنی تریتیاکوف ایلە زاخاریفسکینڭ «گلاسنیلرنڭ حقوقلرن چیکلەو» ودومانڭ غیر عادی مجلسلرینە دا کلاد تقدیم ایتو اشلرن ترتیبکە صالو خصوصندەغی معروضەلر بار.

یمرلو – یاز ییتو ایلە شهرنڭ بر نیچە اورامندە ییر ییمرلولر بولغالادی. بوندن مقدم قابان کولی بویندەغی اورامدە هم بر یاقلی گوسپیتالنی اورامندە خیلی تیرەن چوقرلر پیدا بولغان ایدی. بو کونلردە یازغی پریستاندە پوشکارف کیبتی یانندە ده ییر ییمرلوب توشکان. ییمرلودن حاصل بولغان چوقرنڭ بر نیچە ساژین کیڭلکدە هم ۱۳ آرشین تیرەنلکدە ایکانلگی معلوم بولغان.

پرافیسور زالیسسکی – موسکۋا دارالفنونینڭ حقوق شعبەسندە پالیتیچسکی ایکانومیەدن درس بیروچی پرافیسور مانوئیلف نڭ لوازمندن چغارلغانلغی گازیتە اوقوچیلرغە معلومدر. معارف وزیری موسکۋا دارالفنونینە پالیتیچسکی ایکانومیەدن لیکسیە اوقور اوچون، چیت شهرلرنڭ برسندن کشی تعیین قیلورغە قوشقان. اگر دە تعیین قیلماسە، اوز طرفندن بر کشی قویاچغن اعلام قیلغان. پایتخت گازیتەلری معارف وزیرینڭ مانوئیلف اورنینە قزاندە ایسکیالك

طرفنده بولووی ایله مشهور پرافیسور زا-
لیسسکی‌نی تعیین ایتو احتمالی بارلر.

پادلوژی اورامنی یاخشلاتو.
خزینه‌نینک آط زاوودینک مدیری گو-
بیرناطور جنابلرینه خبر بیبه‌روب، قزان
بلغاسی بوینده‌غی پادلوژی اورامنه طاش
جه‌یله‌وسیبلی پچراق بولودن هم اوراماغی
برگنه ایلیکتر فنارینک بوتون اورامنی
یاقترا آلماودن شکایت ایتکان. شکایتنا
مسئله اورام پاکه‌نه‌و سیبلی خزینه زا-
وودنغی آطلرنک توزلی آورولر ایله
میتلا بولودن هم یاز وکوز کونلرنده او
اورامده یوری آلماولرن بیان قیلغان ایکان.
گوبیرناطور جنابلری مذکور اورامغه طاش
جه‌یوهم یه‌نه‌ده‌ن برزور ایلیکتر فناری قویو
مسئله‌سن دوما مجلسنه قاراتورغه قوشوب،
شهر اداره‌سینه خبر بیبه‌رگان.

اوغریلق - آرمه‌نسکی اورامنه شاموف
یورطنده طوروچی بیلیه‌لینا اسملی خاتونغه
اوزینک میرزدینا فامیله‌لی طانش مار-
جاسی قوناق بولوب کیلگان ایکان. اوچ
ساعت قدر اوزغاچ کیتکان هم آننک آر-
تندن‌اوق فاتیر خوجه‌سینک صاندغندن ۹۰
صوم آقچه‌سی ایله برتمانیتی یوغالغان. بو
میرزدینا فاتیرندن صوکره
[illegible]
آننی فقط بوش پرتمانیتی قنه طابلغان.
اول اوغرلغان آقچه‌غه تورلی نه‌رسه‌لر آلوب
بترگانلگن اقرار قیلغان.

ایسکی اشلر - بهاوی ایشان اشینک
نی قدر ایسکی ایکانی معلومدر. بواشنک
باشلانغانینه قرق یل بار. ایشاننک او-
لگانینه‌ده ۱۸ یللرچاماسنده بولدی. مشهور
مریدلرینه قطعی حکم وجزالر فقط اوتکان
سنه اجرا قیلندی. بومریدلرنک کوبسی
قزان حبسخانه‌سندن باشقه شهر حبسخانه-
لرینه یوللاندیلر. خلق آراسنده سویله-
نووینه قاراغانده بهاوی پارتیه‌سنده‌گی فا
ناتیکلر بوندن صوکینه تیکشرله‌چکلر ایمش.
ینه قزانده ۱۸۹۷ نچی سنه‌ده پیرپیس
وقتنده آول خلقن قوتورتوچیلر بولغالاغان
ایکان. بو خصوصده عیبلی بولغان آول
کشیلری برسن برسی چاغوب کورسه‌ته،
کورسه‌ته اشنی پچه‌ن بازارینه کیتروب
ییتکرگانلر. بزنک گمانچه قزان سوداگرلری
عموما آول خلقن پیرپیسکه قارشماسقه
دیمله‌ب طوردیلر. البته مستثنالر باردر.
محکمهٔ عدالتنک بوخصوصده تفتیشسز اش
قیلمایاچغی معلومدر.

اخطار: ۱۷ نچی هم ۱۸ نچی آپریلده
یکشنبه ودوشنبه کونلرده جمعیهٔ خیریهٔ اسلا
میه‌نک صوکونی‌ده‌غی پریوط مکتبنده‌اوقی
تورغان بالالرغه مسلمانچه امتحان بولاچق،
امتحان ایرته برله ۹ ساعتده باشلانور.

◆◆

جمعیتنک قز بالالر مکتبن قاراب امتحان-
لری نیچک بولغاننی جمعیتکه یازوب بیرونی
اداره لبیبه خانم حسینۋا، ح. مصطافینا هم
ع. قربانعلیۋادن اوتنوب مکتوبلر یبه‌ردی.

بیشنچی چاست. اوچنچی کون کوندز
ساعت ایکیده بیشنچی چاست مسلمانلرینک
معتبرانی بایرام چایی مناسبتی ایله بیشنچی
چاست پریستاوی رازومف جنابلری خانه-
سینه جیبلدیلر. پریستاف جنابلری یکا-
تیرینسکی اورامده عبدالحمید آپانایف
یورطنده ۱ نچی مایدن باشلاب پوچته خانه
آچلووی حقنده کیلگان کاغدنی کورسه‌تدی.
هم اجیمغلر مسجدی اورامینک آرغی باشنده
هفته‌لک هر بازار بولاچغن آنگلاتدی. ینه
ییکاتیرینسکی اورامده طوروچی بایلرغه
اورامنی بوتونله‌ی آسفالت ایله توشه‌ونک
طاش ایله توشه‌وگه قاراغانده فائده‌لیراق
بولاچغن سویله‌دی. بدرالدین آپانایف،
اسماعیل اوتامیشف، شاکر موسین، عبیدالله
یونسف بواشنی تیزدن باشلایاچقلرن وعده
قیلدیلر. اگرده براورام آسفالت ایله
توشه‌لسه، آننک بوینچه یوک آربالرن یور-
تمسکه نظام بار ایمش. پریستاف جنابلری
بوخصوصده اجتهادن وعده قیلدی. بومجلسده
دارالمعلمین حقنده بیرلگان خطلر خصو-
صنده‌ده کوب سوزلر بولدی.

پویزدنک کیتووی - زیلونی دولده
ایدل آرقلی اوتکه‌رو ترتیبکه صالنغاندن،
۹ نچی نومیر پوچتاوای پویزد اول گیچه کیچکی
ساعت ۵-۵۵ مینوتده کیته باشلادی.

افترا - دارالمعلمین آچو فکرینه قارشی
معلوم کشیلر پالیسه مأمورلرینه اسملی
واسمسز خطلر یازوب دارالمعلمین کیره‌ک

دیب سویله‌گان کشیلر اوستینه تورلی افترا
لر قیلغانلر. بواشده سیاسی فتنه‌بار. اول
کشیلر خارجیلر فکری ایله بواشکه‌طرشالر.
بوبزنک دینگه خلاف دیب شکایت قیلغانلر.

جمعیت خیریه.

آپریلنک ۱۳ نده چهارشنبه کون قزان
جمعیت خیریه‌سینک یاگی صایلانغان اعضا
لر اشتراکی ایله اداره مجلسی بولدی.
۱۲ اعضانک ۱۰ سی مجلسده حاضر ایدیلر.
اوشبو ۱۹۱۱ نچی یل ایچون اداره هیئتینه
اوشبو کشیلر صایلاندی: رئیس بدرالدین
آپانایف، رئیس معینی - شاکر آپانایف،
سرکاتب - زینة الله عثمانف، خزینه‌دار
عزیز حسینف.

قارالاچق اشلردن اداره اعضالری
آراسنده جمعیتنک خدمتلرینی تعیین
قیلو بولوب - شرف الدین اسماعیلفکه پچن
بازارنده‌غی یورطنی هم کیبتلرنی قاراو،
احمدگرای اجمفکه اعضالرغه اعانه هم اعضالق
بدلی جییارغه بیرگان چیکوی کنیژگه‌لرنی
تیکشرو، عین‌الدین احمرف هم شاکر آپا-
نایفقه ولادت‌خانه اوستافینک پر ایکته‌سینی
توزوب اداره‌گه طابشرو، صلاح‌الدین
فیضوللینگه جمعیت فائده‌سینه صابان‌طوی
یاصارغه وغیری اعضالر آراسنده هر قایو-
سینه باشقه اشلر طابشرلری.

اعلان.

شول خصوصده کم چیصطای اویه‌زی ایزگا-
راتسکی ۋولص یالطان آولندن معالیم
حمزین‌نک خاتونی علیمه نصیب‌الله قزی

آرالارنده بولغان نکاحلری فسخ قیلونی
طلب قیلوب دوخاۋنی صابرانیه‌غه پراشینیه
بیرگان ایکان. بواشنی تفتیش ایده‌رگه
بز امام عارف‌الله صالحی‌گه یبه‌رگان ایدی.
بوخاتوننی نیچه‌مرتبه کشی‌لر آرقلی چاقر-
تدم اصلا گواهلرن آلوب کیلگانی یوق
بو اعلاندن اون بش کون مدت قویام. اگرده
بومدت اچنده گواهلرنی آلوب کیلسه
اشنی قاراب تمام ایته‌من اگرده کیلمه‌سه
اشنی دوخاۋنی صابرانیه‌غه کیری قایتاروب
یبه‌ره‌من بوخاتوننی ازلی ازلی عاجز
قالدم آیدراغاچ غزیته ایله‌ن اعلان قیلدم.
امام عارف‌الله صالحی.
۱۹۱۱ نچی یل ۱۶ نچی آپریل

ناشر ومحرری: احمدهادی مقصودی.

روسچه‌غه اصول جدیده.

۱۹۱۱ نچی سنه «یولدز»
نک یللق آلوچیلرینه هدیه طریقنچه
بوش یوللامق اوچون اداره
طرفندن مناسبت عشریه سیستیمی
بوینچه ترتیب قیلنغان «روسستان»
اسملی کتاب باصلوب بتمکده‌در.
بو کتاب ایله هر کم معلمدن باشقه
اوزندن اوزی روسچه سویله‌شورگه
هم روس کتابلرن مطالعه قیلورغه
اویرەنه آلاچقدر. یولدز آلماغان
کشیلرگه بهاسی بر صوم بولاچقدر.

«دیسکری» اسملی
ایسلی‌مای، آدیکالون هم
صابون. طاۋاریشچستۋا
چیپیلۋینسکی واوغللری‌نک
موسکواده.

اوسیه‌ده ایکی کیبت اجاره‌گه بیرله.
موروکین هم دروژبا پریسنانلرینه
قارشی شاکر شمس‌الدینف یورطنده
بهاسن بلشورگه صوبلف مونچاسی قارشو-
سنده عبدالقادر خالقف خارچۋنه سندن.

اوسیه‌ده کیبتده طورو اوچون،
روسچه، مسلمانچه بله طورغان ایکی
مالای کیره‌ک. پچه‌ن بازارنده عبدالله
کیلدیشف‌نک قازلق کیبتندن.

آکوشیرکه - ماسساژیستکه هم‌چچک
صالوچی چیتکه کیتکان بیرندن
قایتوب آورولرنی قبول ایته باشلا-
دی. بلغارده ۲۶ نچی نومیرده.

مسلمانچه یاخشی بله طورغان هم کوب یللر
تجربه کورگان اوچیتل، روس تلندن
درسلر بیره. بولاق بوینده «بیان-
الحق» اداره‌سی اوستنده ۱۱ نچی نومیر
فاتیرده ماکسیم آرخیپوۋیچ استیپانوف
باشورگه.

(۱) تورکی صرفی [illegible]
(۲) تورکی نحوی [illegible]

قزان بازار بهالری:
۱۶ نچی آپریلده

	صوم	تین
یلقی یال، قویرق ایله	۷	—
قوری صغر یوطی	۱۵	—
چی صغر یوطی	۵	—
قوری باشماق یوطی	۱۴	—
ویمتکه یاباغه	۳	۵۰
آبویکه قوری یوطی	۲۶	—
چی آبویکه یوطی	۱۰	—
بالوی قوری یوطی	۱۶	—
بالوی چی یوطی	۶	—
صارق تکه‌سی	—	۷۵
ایری صارق روسکی	۱	—
چیرکاسسکی صارق	۱	۲۰
سکجه		۸۰
جبال قوری یوطی	۱۰	—
قل قوری یوطی	۲۲	۲۴
بورصق	۱	۵۰
یفار	۲	—
موتی طای	۴	—
آق کژمن		—
بوری	۵	—
صاف مایی یوطی	۶	۶۰
چی مای یوطی	۳	۶۰
آرش اونی		۷۰
بویاشی صولی	—	۴۸
امیرکانسکی صولی	—	۵۲
صارق ایتی یوطی	۴	۸۰
قوی مای یوطی	۸	۴۰
شیکر یوطی	۵	۶۰
آق ماەق	۴۴	—
سیری ماەق	۴۰	—
قازیونی ایری	۸	—
قازیونی واق قاوریسز	۱۲	—
حمر تەمکی	۱۹	—

آستراخان چواکلری بویل قشده یاخشی دقت ایله‌ن اشله‌تلب حاضرلندی. تیز
وقتده قزان مغازینمزگه کیله‌چک. یاز وجای فصلنده کییه‌راوچون اینک موافق طازا هم یومشاق بر آیاق
کییمی بولغانلقدن هر کمگه تقدیم قیلامز.
چیت شهردن صوراوچی مشتریلرمزگه توقفسز یبه‌رله‌در.
قزانده عین‌الدین مؤمنف مغازینی
پرالومنی اورامده اوز یورطنده تیلیفون نومری: ۸۲۷

سودامزنک باشلانووی ۱۸۶۸ سنه‌ده
تیلیفون نومری ۷۷۱.
عین‌الدین ثابتف
گلاونی اسکلادمز قزانده
تیخۋینسکی اورامده اوز یورطمزده.
آتدیلینیه‌مز
پچه‌ن بازارنده مسجد آستنده
یارمینکه‌لرده:
مکاریه‌ده مسجد قارشوسنده اوزه‌کیبتمزده
۱۲ نچی و ۱۴ نچی نومرلرده. اربتده گاستینی
رەتده. بوکمه، میزه‌له، بری، اوق، استرق
طاماق، به‌ه‌ی، سیر، چالی وغیرلرده.
آدریس: Казань, Главный Складъ
Гайнутдину Сабитову.

فیرمه‌مز ۱۹۰۹ سنه قزان نوستافکه سنده
زور آلطون میدال آلدی.
مغازینلرمزده هر وقت
آرزان بها ایله صاتلمقده‌در:
چن کنینیل هم یه‌فک ایله چیگلب
اشله‌نگان اعلا طاقیه هر تورلی کله
پوش، فس هم قالفاقلر، چن انجیلی
کله‌پوش وقالفاقلرده اشله‌ب بیررگه
زاکاز قبول ایله‌مز.
صومینه ۲۵ تین زادانکه یبه‌رگان
مشتریلرمزگه هرطرفقه پوچته هم
کانطورلر ایله نالوژنی پلاتیوژ قیلوبده
هیچ توقفسز یبه‌رمز.

مانوفاکطور کیبتنه کشیلر کیره‌ک:
۱ نچی غورطاوای اشنی یخشی بلوب
آلوچی‌نی طانی طورغان، تجربه‌لی،
عادل، اجتهادلی، توفیقلی، اخلاق‌لی،
هم‌ده اشچوطنی بله طورغان کشی
بولسون.
۲ نچی واق سوده اوچون واق سوده‌نی
یخشی ایته طورغان، سوداگر،
اوتکون، اجتهادلی، اخلاق‌لی هم‌ده
طوغری بولسون.
آدریس: قزان، یولدز اداره‌سی.
ص. ل. ح اسمینه.

شرقی قازلق کارخانه‌سی
Восточная колбасная
برنچی مرتبه اولارق مسلمانلر آراسنده
۵۰ تورلیه‌ب قازلق، کالباصا، باصدرما
پشکان ویشه‌گان کاپچونی قازلقلار یاۋروپا
اصولنده حاضرله‌نمکده‌در. بیک چیستاویک
اهمیت بیرلوب حفظ صحتکه موافق روشده
حاضرله‌نگنده، آلوچیلرمزنک ممنون بولونده
شبهه ایتمیمز. کارخانه‌مزده هر تورلی زاکازلر
قبول ایته‌مز هم چیتدن صوراوچیلارغه صومینا
۲۵ تین زادانکه یبه‌رگانلرگه نالوژ قیلوبده
یبارله‌در.
ته‌گان کشیلرگه پریسکورانت بوش یبارله‌در.
شعبه‌سی: اوسیه‌ده ۋولژسکی هم صامالیوت
پریستلری آراسنده.
Казань, Евангелистовская ул. домъ
Сабитова, Абдулла Кильдишевъ.

بلغار
همه نومیرلر ماسلتنی کراسکه ایله بویالغان؛
الکتریق ایله یاقتریله، بار ایله جلتوله. جاعتلری
ایله کیلوچی مسلمانلرغه آیرم شیرمه‌لی نومیرلر، خا
تونلر ایرلر ایچون آیرم جلی بدرفلر حاضرلنمشدر
نومیرده پوچته تیلیغراف وباشقه یومشلر ایچون
خدمتکارلر، اطاعتلی خادم وخادمه‌لر موجوددر
ایکی زورزالده، هروقت مسلمان، روس وترکیه
غزیته‌وژورناللری موجوددر. آشخانه ماهر
آش‌پشروچیلر اداره‌سنده بولوب هروقت حفظ
صحتکه موافق طعاملر حاضرله‌نه. بوفیتده هر
تورلی مینیرالنی صولو قواصلر باردر. نومیرلر
۵۰ تیندن باشلاب اوچ صومغه قدر. آیلقلاب کلشو
ایله. مال آلوب کیلوچیلرگه اسقلادلر حاضردر.
تیلیفون نومری ۷۴۸ حرمتلو مشتریلرمزنک توه‌ه
وحیه‌لرینی اویغاتووتوه سمیعه‌لرینی خوشلا-
ندرور اوچون خصوصی صورتده حاضرلنگان
اویون ماشیناسی زالنی تزیین ایته‌در.

یاکا باصلوب چقدی
بو کتابده تعلیم وتربیه‌نک تا ایسکی زمانلردن
باشلاب قرون اولی قرون وسطی وقرون اخیره‌ده،
یقین زمانلرده‌نیندی اوزگارشلرگه اوچراغانلغی؛
بیداغوغیا علمنه خدمت ایتکان عالم وفیلوسوفلر-
نک ترجمهٔ حاللری ایله تعلیم وتربیه‌ده طوتقان
یوللری ونیندی قانونلر وضع ایتکانلکلری بیک
آچق وحماکمه‌لی روشده بیان ایتلگانلر. قزان
شیوه‌سنده یازلغانلر. هر بر آتا آنا ایله معلم
ومعلمه‌لرمزگه بیک کیره‌کلی بر کتابدر.
ناشرنک اوزنده ومشهور کتابچیلرده صاتله‌در.
ناشرنک آدریسی: Г. Уфа Николаевская
ул. № 41 Абдуллѣ Ибрагимову

تعلیم وتربیه تاریخی
و
دنیانک فیلوسوفلری
مترجم وناشری:
عبدالله شناسی
بهاسی: ۳۰ تین
پوچته ایله ۳۶ تین
کوبلاب زوراسکیدکه
زادانکه‌سز نالوژ یبه‌رلمی.